

OBSZARY WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ

Do najważniejszych obszarów podlegających ochronie przed zmianą ich użytkowania należą: gleby III klasy bonitacyjnej, obszary naturalnych dolin rzeki Bug i Fiszor oraz innych cieków, stanowiące naturalne siedliska przyrodnicze, wchodzące w ciągi ekologiczne obszary leśne.

Północna i środkowa część gminy Zabrodzie (63,4% powierzchni gminy) objęta jest projektowanym Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym, który obejmuje również tereny byłego województwa ciechanowskiego, siedleckiego i łomżyńskiego. Na obszarze województwa siedleckiego i ciechanowskiego Park Rozporządzeniami Wojewodów został formalnie powołany (Rozporządzenie Nr 36/93 Wojewody Siedleckiego i Nr 15/94 Wojewody Ciechanowskiego). Na terenie gminy Zabrodzie obszar projektowanego NPK obejmuje powierzchnię 2270 ha oraz 3565 ha stanowiące jego otulinę. Tereny te z uwagi na zapewnienie trwałości podstawowych układów przyrodniczych należy objąć zasadami gospodarowania właściwymi dla Parku Krajobrazowego.

Cała gmina leży w obszarze funkcjonalnym *"Zielone Płuca Polski"*, w którym należy konsekwentnie przestrzegać zasad ekorozwoju, tj.:

- maksymalnie wykorzystywać odnawialne zasoby natury,
- utrzymywać równowagę ekologiczną, szeroko rozumianą ochronę przyrody (ochronę krajobrazów, unikatowych biocenoz, różnorodności zasobów genetycznych itp.).

Na podstawie przeglądu rozmieszczenia siedlisk i gatunków w Polsce zostały wyznaczone obszary odpowiadające kryteriom włączenia do sieci *NATURA 2000*. W tym celu wykorzystano wyznaczone tereny Ostoi Corine Biotopes w Polsce wykonane przez Instytut Ochrony Przyrody w Krakowie. Uwzględniono również obserwacje prowadzone dla różnych gatunków flory i fauny oraz materiały zawarte w "Polskiej czerwonej księdze zwierząt i roślin". Na podstawie proponowanych kryteriów *NATURA 2000* - Dolina Dolnego Bugu o powierzchni 48956 ha została zaliczona do specjalnego obszaru ochrony (OSO). Do obszaru tego wchodzi północno-zachodnia część gminy, położona w tarasie zalewowym. Łącznie zarejestrowano tu ok. 22 gatunki ptaków (wg Dyrektywy Ptasiej) i 8 gatunków, wg których uzyskano rangę europejską. Zatwierdzenie Obszaru Doliny Dolnego Bugu przez Komisję Europejską wiąże się z zachowaniem w stanie naturalnym ostoi ptaków (IBA), którego podstawowym celem jest tworzenie systemu służącego ochronie ptaków.

Otrzymanie rangi OSO, tj. obszaru specjalnej ochrony nakłada na władze samorządowe i mieszkańców gminy ograniczanie do minimum zanieczyszczeń wody, gleby i powietrza oraz inwestycji kolidujących z naturalnym charakterem środowiska przyrodniczego.

Wartości obszaru zostały uwypuklone w koncepcji krajowej sieci ekologicznej *NATURA 2000*, w której został on uznany jako obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym o nazwie: obszar Doliny Dolnego Bugu. Obszar ten obejmuje dolny odcinek doliny Bugu z nieuregulowaną rzeką i rozległymi terenami zalewowych łąk i torfowisk dolinnych oraz miejscami skarpy.

Gmina Zabrodzie leży na terenie obszaru funkcjonalnego **„Zielone Płuca Polski”**, utworzonego na podstawie porozumienia dawnych 5 województw Polski północno-wschodniej, podpisanego w Białowieży 13 maja 1988r., potwierdzonego w grudniu 1990r. Celem porozumienia jest realizacja idei ekorozwoju, tj. harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru wraz z racjonalnym wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego i zasobów kulturowych. Rozwój obszaru odbywać się powinien poprzez

racjonalne wykorzystanie i gospodarowanie zasobami i walorami przyrody, niedopuszczające do ich degradacji i zubożenia, rozwój rolnictwa ekologicznego i lokalne przetwórstwo wysokiej jakości produktów rolnych, ziół i produktów pszczelarskich, turystykę specjalistyczną,

wypoczynek, lecznictwo sanatoryjne, racjonalne gospodarowanie wodą, energooszczędne inwestowanie z wykorzystaniem lokalnych źródeł, gospodarkę leśną uwzględniającą środowiskową funkcję lasów, kultywowanie i ochronę różnorodności kulturowej.

Inicjatorzy porozumienia wiążą realizację koncepcji Zielonych Płuc Polski z założeniami Światowej Strategii Ochrony Przyrody oraz rozwijaniu na tej podstawie działalności i współpracy gospodarczej, naukowej i turystycznej w skali krajowej i międzynarodowej. Projektowany Nadbużański Park Krajobrazowy stanowi integralny element układu funkcjonalno-przestrzennego Zielonych Płuc Polski.